

редній зв'язок викладача зі студентами. Подібний контакт дозволяє значно зменшити потенційно велику кількість помилок при самостійній роботі студентів, таким чином збільшивши ефективність використання індивідуальних форм навчання.

Впровадження поточного-модульного контролю та використання різнотипових та різнорівневих завдань за програмою певної дисципліни значно розширює інструментарій викладачів при оцінюванні отриманих студентами знань.

При цьому постає питання структуризації та виділення найбільш ефективних завдань у кожній конкретній ситуації. Ситуація ускладнюється з дисциплінами, що викладаються на протязі двох навчальних семестрів, наприклад «Міжнародні фінанси». В даному випадку дуже важливо зберегти чіткий баланс між оцінкою студента за іспит та балами, які студент може отримати за результатами його роботи на протязі навчального року. Необґрунтоване завищення частки балів на іспиті негативно впливає на стимулювання роботи студентів під час семінарських та практичних занять. Окрім цього, наявність можливості отримання «задовільної» оцінки (більше ніж 50 балів) на іспиті дозволяє деяким студентам взагалі не проявляти активності в першому навчальному семестрі.

Таким чином, можна зробити висновок, що активне використання різноманітних, різнорівневих завдань з подальшим їх оцінюванням на протязі навчального року (як під час лекцій, так й на семінарських заняттях) є вкрай важливим для всього навчального процесу, оскільки дозволяє підтримувати, інколи дуже необхідну багатьом студентам, «жагу до знань».

І. А. Золотько, канд. екон. наук, проф.,
кафедра фінансів

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН (НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ»)

Дисципліна «Податкова система України» є однією з практичних дисциплін, яка викладається на фінансово-економічному факультеті. Основним завданням цієї дисципліни є ознайомити студентів з діючим законодавством у податковій сфері та навчити

застосовувати отримані навички для правильного нарахування всіх податків і зборів, які справляються в Україні.

Податкова система є досить складним механізмом, що обумовлено, по-перше, великою кількістю різних податків та зборів; по-друге, досить складним порядком обчислення тих чи інших податків; по-третє, взаємопов'язаністю у справлянні різних податків між собою; по-четверте, непрозорістю норм, викладених у законодавстві та постійною їх зміною тощо. Всі ці фактори вимагають особливого підходу до викладання лекційного матеріалу і зумовлюють необхідність удосконалення методології проведення практичних занять.

Викладання лекційного матеріалу по цій практичній дисципліні базується на слідуючих принципах. Всі основні норми законодавства для правильного підрахунку сум податків у формі, яка є доступною для сприйняття студентів, викладені у навчальному посібнику, який повністю відповідає затвердженій програмі курсу. До викладання того чи іншого питання лектор пропонує студентам ознайомитись з відповідним матеріалом самостійно, використовуючи навчальний посібник.

Під час лекції викладач основну свою увагу приділяє практичним питанням застосування тих чи інших норм законодавства, дискусійним та спірним питанням щодо застосування нормативно-законодавчої бази. Крім того, на лекції питання нарахування податків розглядаються системно, на основі всіх можливих варіантів оподаткування тих чи інших платників або видів діяльності.

На практичних заняттях, з урахуванням знань, отриманих після ознайомлення з навчальним посібником та лекційним матеріалом, студенти навчаються самостійно нараховувати ті чи інші податки, використовуючи вже безпосередньо законодавчі акти. Для цього в початковому посібнику для самостійної роботи студентів передбачена велика кількість задач, які не повторюють одна одну, а кожна з них передбачає осмислення окремих законодавчих норм. Вирішуючи задачі, студенти отримують практичні навички щодо застосування всіх найбільш важливих норм оподаткування.

Перевірити свої знання щодо порядку оподаткування студенти можуть у комп'ютерному класі, де встановлена відповідна програма.

Для поглибленого розуміння процесів, які відбуваються у податковій сфері, зі студентами ведеться робота у позанавчальний час. Так, більше половини студентів факультету приймають участь у засіданні дискусійних клубів з питань оподаткування. Для проведення дискусійного клубу викладач оголошує його тему і всі

бажаючи готують виступи. Засідання дискусійного клубу відбувається у вільній формі. Студенти своїми словами окреслюють своє бачення тієї чи іншої проблеми, а всі присутні обговорюють проблемні або дискусійні питання виступу.

Студенти, які мають бажання поглибити свої знання у сфері оподаткування, можуть прийняти участь у проведенні студентської науково-дослідної конференції. У цьому випадку за кожним студентом закріплюється науковий керівник, який і здійснює загальне керівництво підготовкою відповідного доповіді для виступу.

Таким чином, структурованість процесу викладання дисципліни у різних формах сприяє більш повному засвоєнню отриманих знань.

М. І. Зубок, канд. воєн. наук, проф.,
кафедра менеджменту банківської справи

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ

Інтеграція вітчизняної освіти до європейського освітнього простору вимагає не тільки змін в організації навчального процесу відповідно до принципів Болонської декларації, а головне — змін менталітету як викладацького складу, так і студентів у підходах до отримання вищої освіти. По-перше, це усвідомлення того, що професійній діяльності неможливо навчитись раз і назавжди, процес навчання є тривалим, як і саме життя. Головне тут навчитись постійно збагачувати себе знаннями і грамотно використовувати їх. По-друге, отримані знання повинні бути реалізованими в той проміжок часу, коли вони є актуальними, тобто тут головним тут виступає не саме володіння знаннями, а перш за все методика їх використання.

Виходячи з вищевказаного значне місце в навчальному процесі студентів має відводитись їх самостійній роботі. Саме самостійна робота студентів має бути покладена в основу формування їх як фахівців. Вузи ж створюють відповідні умови для такої роботи: організаційного, матеріального, інформаційного, методичного характеру. Провідна роль у формуванні та утриманні зазначених умов буде належати інформаційному та методичному забезпеченню самостійної роботи студентів.